

# Frimodighed – et *must* for kristne

Frimodighed er et ikke ganske sjældent ord i Det ny Testamente,<sup>1</sup> men hvad handler det egentlig om?

**Af Erling Tiedemann**

– Giv dine tjenere at tale dit ord med fuld *frimodighed*, bad de kristne i Jerusalem, da apostlene Peter og Johannes kom tilbage, efter at have været i forhør hos folkets ledere, de ældste og skriftkloge, ypperstepræsten Annas, Kajfas, Johannes og Alexander og de andre af ypperstepræstelig slægt.<sup>2</sup>

Også i dag kommer kristne i nogle lande i forhør, hvis de taler Guds ord med *frimodighed*, og selv om det sjældent er tilfældet i Vesten, så kender vi til gengæld her til, at ledende politikere anbefaler, at *frimodigheden* begrænses til privaten – og det til trods for, at det nytestamentlige ord for *frimodighed* faktisk har et bredere indhold, som burde få dem til at tænke sig om.

*Parrhèsia* hedder ordet i det græske Ny Testamente, og det er ved nærmere eftersyn et særdeles aktuelt ord såvel for samfund som for kirke. Ordet fremkommer som en sammensætning af to led, nemlig *pan*, der betyder "alt", og *rhèma*, der betyder "ord", "udsagn" eller "ytring" – så *parrhèsia* betyder altså som udgangspunkt dét at sige det hele.

Ordet findes 31 gange i Det ny Testamente, heraf 13 gange i Johannes Evangeliet hhv. Første Johannesbrev, 5 gange i Apostlenes Gerninger, 8 gange i Pauli breve og 5 gange i de øvrige nytestamentlige skrifter.<sup>3</sup>

Ud over navneordet *parrhèsia* rummer Det ny Testamente også et deraf afledt udsagnsord, nemlig *parrhèsiazomai*, at "tale eller forkynde frit." Det findes 6 gange i Apostlenes Gerninger og 2 gange i Pauli breve.<sup>4</sup>

---

<sup>1</sup> Blandt Det ny Testamentes i alt ca. 5.400 forskellige ord hører "frimodighed" til blandt de 450 hyppigst anvendte

<sup>2</sup> ApG 4,29

<sup>3</sup> Mark 8,32; Joh 7,4; Joh 7,13; Joh 7,26; Joh 10,24; Joh 11,14; Joh 11,54; Joh 16,25; Joh 16,29; Joh 18,20; ApG 2,29; ApG 4,13; ApG 4,29; ApG 4,31; ApG 28,31; 2 Kor 3,12; 2 Kor 7,4; Ef 3,12; Ef 6,19; Fil 1,20; Kol 2,15; 1 Tim 3,13; Filem 1,8; Hebr 3,6; Hebr 4,16; Hebr 10,19; Hebr 10,35; 1 Joh 2,28; 1 Joh 3,21; 1 Joh 4,17; 1 Joh 5,14

Ordet *parrhèsia* findes imidlertid ikke kun i NT, og i profane oldgræske tekster er betydningen især politisk. Det handler om retten til at give sine tanker til kende, retten til at sige alt, og ret forstået stemmer ordet dermed godt overens med vores "ytringsfrihed".

Til den rette forståelse af *parrhèsia* hørte nemlig for de gamle grækere ikke blot retten til at sige hvad som helst, men også sådanne aspekter som ligefremhed, oprigtighed, åbenhjertighed, uforbeholdenhed, retsindighed, retskaffenhed, retlinethed, redelig og ærlig snak – og dermed i den sidste ende *sandhed*. Man er fri til at sige sandheden. Ret forstået er ytringsfrihed ikke frihed til at lyve, til at tale mod bedre vidende eller til at manipulere andre.

I Matthæus Evangeliet giver Jesus i så henseende en opskrift på ærlig, uindpakket snak: "I jeres tale skal et ja være et ja og et nej være et nej. Hvad der er ud over det, er af det onde".<sup>5</sup>

Selv om *parrhèsia* i snæver forstand altså drejer sig om, hvad man siger, så begrænser begrebet sig ikke til talen, men handler også om ens adfærd og gøren sig fri af fordomme og af hvad-vil-folk-nu-sige-om-det?

Men sandheden er som bekendt ilde hørt, og dermed har ordet *parrhèsia* også at gøre med modet til at ytre sig med dét, som er sandt; ordet oversættes således også med *frimodighed*, frejdighed og dét at tale frit fra leveren uden frygt (eller under overvindelse af en sådan). Modsat *parrhèsia* står udtryk for især frygtsomhed, men også for falsk beskedenhed, smiger, uærlig logren og lignende.

Som alt godt og rent kan *parrhèsia* degenerere, og i oldtidens græske tekster ses også eksempler på, at ordet bruges om grovhed, utilbørlighed, skamløshed, usømmelighed og blasfemi. Også på dansk bruger vi jo af og til ordet *frimodig*, når vi mener, at nogen er gået over stregen, og at frimodighed er blevet til frækhed. Og at ytringsfrihed er forbundet med ansvar, behøver man næppe overbevise mange om i Muhammed-tegningernes fædreland.

I evangelierne<sup>6</sup> bruges ordet *parrhèsia* kun om Jesus (bortset fra i Joh 7,13: Ingen talte dog *offentligt* om ham af frygt for jøderne), og ordet oversættes med "offentligt" (dvs. i det offentlige rum) eller "ligeud". Jesus sagde *ligeud*, at Menneskesønnen skulle lide meget og forkastes af de ældste og ypperstepræsterne og de skriftkloge og slås ihjel og opstå tre dage efter.<sup>7</sup> Til disciplene sagde han *ligeud*, at Lazarus var død.<sup>8</sup> Og i sin store afskedstale lover han apostlene, at der skal komme en tid, hvor han ikke mere skal tale til dem i billeder, men *ligeud* forkynde for dem om Faderen.<sup>9</sup>

I Apostlenes Gerninger bliver *parrhèsia's* karakter af *modigt frisprog* tydelig; frimodigheden bliver til en apostolisk dyd, der understreger forkyndernes frihed og får andre til at undre sig: "Da medlemmerne af Rådet så Peters og Johannes' *frimodighed* og blev klar over, at de var jævne og ulærde mænd, undrede de sig".<sup>10</sup>

Men de kristne vidste også godt, at apostlenes *frimodighed* ikke blot beroede på karaktertræk hos dem selv, men var en gave, de måtte bede Gud om: "Og nu, Herre, se dog deres trusler, og giv dine

<sup>4</sup> ApG 9,27; ApG 13,46; ApG 14,3; ApG 18,26; ApG 19,8; ApG 26,26; Ef 6,20; 1Thes 2,2

<sup>5</sup> Matt 5,37

<sup>6</sup> Ordet findes 1 gang hos Markus og 9 gange hos Johannes

<sup>7</sup> Mark 8,32

<sup>8</sup> Joh 11,14

<sup>9</sup> Joh 16,25

<sup>10</sup> ApG 4,13-14

tjenere at tale dit ord med fuld *frimodighed*. Da de havde bedt, rystedes det sted, hvor de var forsamlet, og de blev alle fyldt af Helligånden, og de forkyndte Guds ord med *frimodighed*".<sup>11</sup>

Senere hører vi om, hvordan Paulus havde sin gang hos de kristne i Jerusalem "og talte frimodigt i Herrens navn".<sup>12</sup> Sammen med Barnabas talte han *med frimodighed* i Antiokia i Pisidien, i Ikonion, i Efesos og over for kong Agrippa.<sup>13</sup>

Kirken voksede gennem denne åbne og *frimodige* forkyndelse – eller som det hedder i slutningen af Apostlenes Gerninger: Gennem sine to år i Rom "prædikede Paulus om Guds rige og lærte dem om Herren Jesus Kristus, *med fuld frimodighed, uden hindring*".<sup>14</sup> Heller ikke Paulus er i tvivl om, hvor den frimodighed kommer fra, nemlig fra Gud: "Skønt vi, som I ved, lige var blevet plaget og mishandlet i Filippi,<sup>15</sup> fandt vi frimodighed *i vor Gud* til at forkynde hans evangelium for jer under megen kamp".<sup>16</sup>

Det er Gud, som giver denne frimodighed: "I ham og ved troen på ham har vi frimodighed og tillidsfuld adgang til Gud".<sup>17</sup> Og den skal søges i bøn: "Under stadig bøn og anrøelse skal I altid bede i Ånden og holde jer vågne til det og altid være udholdende i forbøn for alle de hellige – også for mig, om at jeg, når jeg åbner min mund, må få ord til frimodigt at gøre evangeliets hemmelighed kendt, dét, som jeg i lænker er sendebud for. *Bed om, at jeg ved evangeliet må få frimodighed til at tale, som jeg skal*".<sup>18</sup>

Frimodigheden gælder imidlertid ikke kun forholdet til andre mennesker, men også til Gud selv. Også til ham kan den døbte henvende sig med frimodighed, lyder det i Hebræerbrevet: "Lad os altså med frimodighed træde frem for nådens trone, for at vi kan få barmhjertighed og finde nåde til hjælp i rette tid",<sup>19</sup> thi "ved Jesu blod har vi frimodighed til at gå ind i helligdommen".<sup>20</sup> "Kast altså ikke jeres frimodighed bort, den bærer en stor løn i sig".<sup>21</sup>

I Første Johannesbrev, der har Guds kærlighed som centralt tema, formaner vi til at blive "i ham, for at vi kan have frimodighed, når han åbenbares, og ikke skal stå med skam over for ham ved hans genkomst",<sup>22</sup> thi "over for ham kan vi bringe vort hjerte til ro, hvad end vort hjerte fordømmer os for; thi Gud er større end vort hjerte og kender alt. Mine kære, hvis vort hjerte ikke fordømmer os, har vi frimodighed over for Gud",<sup>23</sup> og "deri er kærligheden fuldendt i os: at vi har frimodighed på dommens dag; for som han er, er også vi i denne verden. Frygt findes ikke i kærligheden".<sup>24</sup>

Frimodighed over for mennesker, frimodighed over for Gud – de to ting hænger sammen, for det sidste er en forudsætning for det første. Det er frimodigheden over for Gud, som skaber den tryghed og styrke, der gør frimodigheden i det offentlige rum mulig. Det er i det åbne, tillidsfulde, ja, netop *frimodige* barneforhold til Gud, at hemmeligheden i mission findes.

<sup>11</sup> ApG 4,29.31

<sup>12</sup> ApG 9,28

<sup>13</sup> ApG 13,46; ApG 14,3; ApG 14,8; ApG 26,26

<sup>14</sup> ApG 28,31

<sup>15</sup> Jf. ApG 16,11–40

<sup>16</sup> 1 Thess 2,2

<sup>17</sup> Ef 3,12

<sup>18</sup> Ef 6,18-20

<sup>19</sup> Hebr 4,16

<sup>20</sup> Hebr 10,19

<sup>21</sup> Hebr 10,35

<sup>22</sup> 1 Joh 2,28

<sup>23</sup> 1 Joh 3,18–21

<sup>24</sup> 1 Joh 4,17

Dermed bliver det græske ord *parrhèsia* ikke kun interessant som et afbalanceret indlæg i debatten om ytringsfriheden i samfundet; det bliver også et ord til eftertanke for os kristne, for hvem det måske til tider kniber med frimodigheden såvel over for Gud som over for samfundet.

Hvor ofte kryber vi ikke frygtsomt uden om frimodigheden ved at tale om "den kristne kulturarv" i stedet for at tale om Kristus? Hvor ofte holder vi ikke sandheden for os selv for at undgå at blive hængt ud som mørkemænd fra middelalderen? Eller vi nøjes måske – for ikke at virke stødende – med at pakke sandheden ind, så kun vi selv for alvor ved, hvad der ligger i pakken? Men gør vi dét, svigter vi andre, som dermed ikke bliver præsenteret for Jesu fantastiske tilbud om *liv i overflod*,<sup>25</sup> men i stedet kun bliver præsenteret for en dårligt indpakket bebrejdelse for at svigte kulturarven – jævnfør den ugandiske biskop David Zac Niringiye's prædiken ved afslutningen af Danske Kirkedage 2007 i Haderslev; i en meget både inciterende og inspirerende prædiken talte han om mission – naturligvis som noget, vi alle er sendt til, men også som noget, der kun opstår, når vi selv starter med at følge Kristus efter – og apropos dét havde biskop Niringiye netop nogle skarpe bemærkninger om vores tendens i den vestlige verden til at tale mere om kristendom end om Kristus – for ikke at sige om en kristendom uden Kristus.

Så *parrhèsia*, frimodighed – et ord til overvejelse, personligt og i menighederne.

---

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

---

<sup>25</sup> Joh 10,10: Jeg er kommet, for at de skal have liv og have i overflod.